

IBE

*kwalfikacje
po europejsku*

W kierunku integracji systemu kwalifikacji w Polsce: rola szkolnictwa wyższego i szanse rozwoju

Agnieszka Chłoń-Domińczak
Instytut Badań Edukacyjnych (IBE)

Kongres Rozwoju Edukacji

SGH, Warszawa, 19 listopada 2015 r.

Plan prezentacji

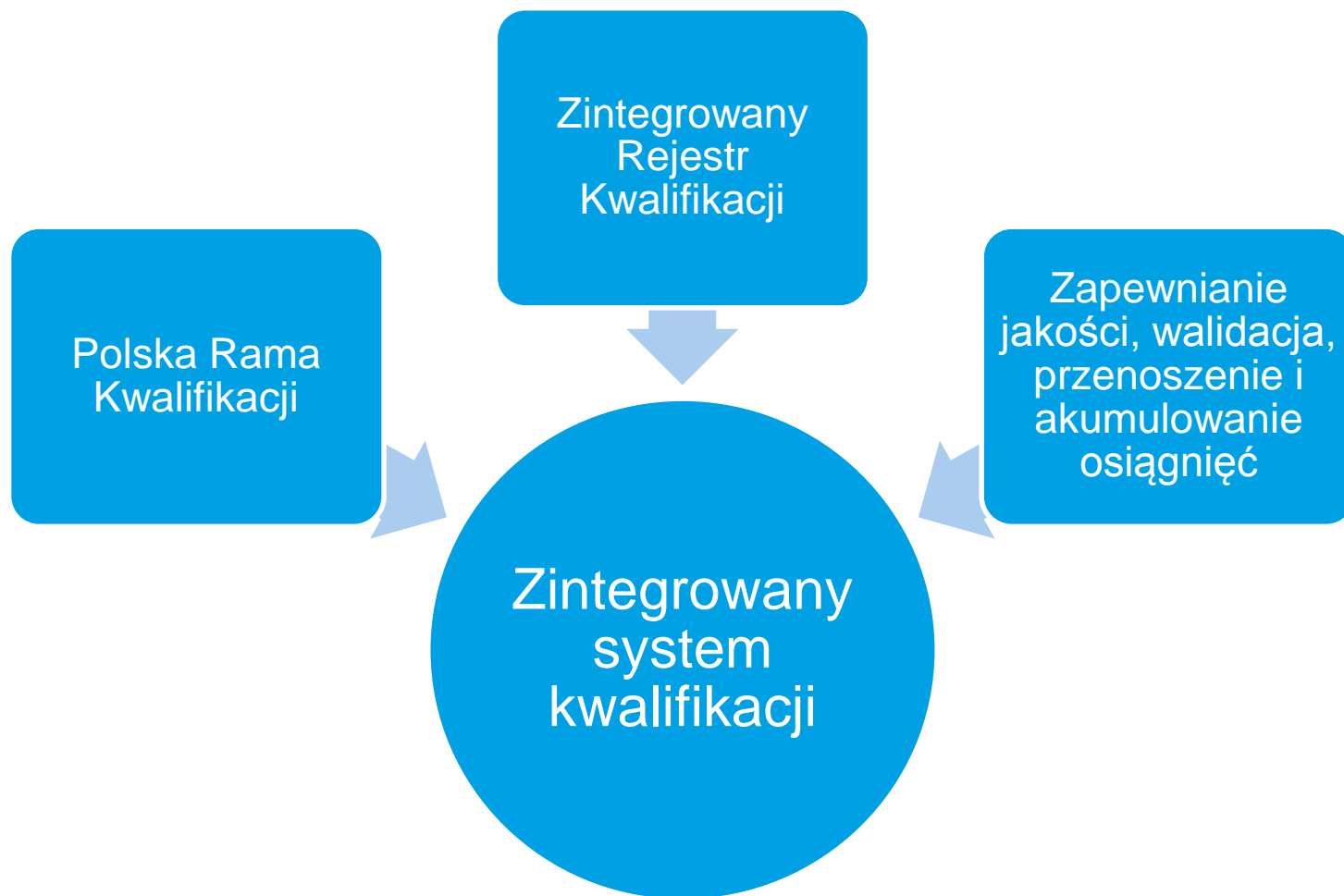
- Po co nam zintegrowany system kwalifikacji
- Polska Rama Kwalifikacji jako narzędzie uczenia się przez całe życie
- Szkolnictwo wyższe a ZSK – nowe możliwości?

- ❑ **Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)** – część krajowego systemu kwalifikacji, w którym obowiązują
 - ✓ standardy dotyczące opisu kwalifikacji oraz przypisywania poziomu PRK do kwalifikacji,
 - ✓ zasady i standardy w zakresie certyfikowania oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji,
 - ✓ zasady i tryb włączania kwalifikacji do ZSK i ich rejestrowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK)

- ❑ **kwalifikacja** – zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych, nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez nieformalne uczenie się, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący

GŁÓWNE ELEMENTY ZINTEGROWANEGO SYSTEMU KWALIFIKACJI

*kwalifikacje
po europejsku*

ZSK - PO CO?

Przesłanka zewnętrzna

ZALECENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIGO I RADY

W dokumentach strategicznych UE wskazuje się na rozwój europejski oparty na innowacyjności i wysokim zatrudnieniu, w tym przez promowanie mobilności ludzi na europejskim i krajowych rynkach pracy.

Kluczową rolę w realizacji tych celów pełni Europejska Rama Kwalifikacji (ERK), czyli przyjęta w UE struktura poziomów kwalifikacji stanowiąca układ odniesienia dla krajowych ram kwalifikacji umożliwiający porównywanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych krajach UE.

Komisja Europejska zobowiązała Polskę do zapewnienia, że ZSK osiągnie funkcjonalność w zakresie kwalifikacji pełnych i cząstkowych nie później niż do końca 2016 r. Jest to warunek dla uzyskania ponad 420 mln EUR środków na uczenie się dorosłych w PO WER i RPO.

Przesłanki wewnętrzne

BLOKADA W ROZWOJU UCZENIA SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE

Brak spójności pomiędzy kwalifikacjami nadawanymi w ramach edukacji szkolnej i akademickiej i kwalifikacjami nadawanymi poza tymi systemami blokuje możliwości rozwoju nowoczesnych, bardziej elastycznych form edukacji dorosłych. Dlatego tylko ok 4% dorosłych Polaków bierze udział w kształceniu lub szkoleniu. Niezbędna jest większa integracja funkcjonujących w kraju systemów kwalifikacji.

RÓŻNORODNOŚĆ, NIESPÓJNOŚĆ W SFERZE KWALIFIKACJI

Poza kwalifikacjami nadawanymi w systemie edukacji (oświata i szkolnictwa wyższe) polskie kwalifikacje charakteryzują się ogromną różnorodnością i niespójnością rozwiązań regulacyjnych (prawno-organizacyjnych).

NISKA WIARYGODNOŚĆ SZKOLEŃ I CERTYFIKATÓW

W odniesieniu do niektórych kwalifikacji nie są w dostatecznym stopniu przestrzegane standardy dotyczące jakości kwalifikacji. Niezbędne jest wdrożenie współczesnych standardów w zakresie jakości w odniesieniu do kwalifikacji włączonych do ZSK, których wiarygodność będzie przez to wzmocniona.

NIEPORÓWNYWALNOŚĆ KWALIFIKACJI

Obecne rozwiązania uniemożliwiają miarodajne porównywanie różnych rodzajów polskich kwalifikacji w horyzoncie krajowym i europejskim.

EUROPEJSKA RAMA KWALIFIKACJI – HISTORIA I STAN WDROŻENIA

- **Idea ram pojawiła się w 2004 r.**
- **Ramy kwalifikacji dla szkolnictwa wyższego**
 - decyzja konferencji ministrów szkolnictwa wyższego UE z 2005 r.: kraje uczestniczące w Procesie Bolońskim powinny wdrożyć Ramy Kwalifikacji dla Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego
- **Ramy kwalifikacji dla szkolnictwa zawodowego**
 - Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady w z dnia 18 czerwca 2009 r. w sprawie ustanowienia europejskiego systemu transferu osiągnięć w kształceniu i szkoleniu zawodowym (ECVET).
- **Europejskie Ramy Kwalifikacji dla LLL**
 - Rekomendacja Parlamentu Europejskiego i Rady z 23 kwietnia 2008
- **Działalność EQF Advisory Group i CEDEFOP**
 - Grupa Doradcza ds. Europejskiej Ramy Kwalifikacji przy Komisji Europejskiej - EQF Advisory Group (EQF AG) monitoruje proces tworzenia i wprowadzania KRK. EQF AG jako grupa doradcza posiada mandat Komisji Europejskiej, władz państw członkowskich jak również partnerów społecznych. W skład grupy wchodzi przedstawiciele unii europejskiej oraz eksperci.
 - CEDEFOP (Centrum Rozwoju Kształcenia Zawodowego) jego rolą jest wspieranie Komisji w promocji kształcenia i szkolenia zawodowego oraz rozwoju i wprowadzanie w życie wspólnej polityki w tej dziedzinie poprzez działalność naukową i techniczną
- **Zaawansowanie prac w krajach europejskich**
 - W UE i EOG przewiduje się wdrożenie 38 ram kwalifikacji w 34 krajach
 - Dotychczas 9 państw UE umieszcza na świadectwach i certyfikatach oznaczenia wskazujące poziom krajowych ram kwalifikacji i potwierdzające jakość kwalifikacji (Czechy, Dania, Estonia, Francja, Irlandia, Litwa, Malta, Niemcy, Portugalia).

- System porządkujący wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne
- Struktura ośmiopoziomowa, hierarchiczna
- Porównywalna do Europejskiej Ramy Kwalifikacji – polskie kwalifikacje zrozumiałe i przejrzyste dla innych państw

kwalfikacje
po europejsku

Efekty uczenia się	Kluczowe kategorie opisowe	Aspekty o podstawowym znaczeniu
Wiedza	Zakres	- Kompletność perspektywy poznawczej
	Głębina rozumienia	- Zależności
Umiejętności	Rozwiązywanie problemów i stosowanie wiedzy w praktyce	- Złożoność problemu - Innowacyjność podejścia - Samodzielność w działaniu - Warunki działania
	Uczenie się	- Samodzielność - Metody
	Komunikowanie się	- Zakres wypowiedzi - Złożoność wypowiedzi
Kompetencje społeczne	Tożsamość	- Uczestniczenie - Poczucie odpowiedzialności - Postępowanie
	Współpraca	- Praca zespołowa - Warunki działania - Przywództwo
	Odpowiedzialność	- Konsekwencje działań własnych - Konsekwencje działań zespołu - Ocena

POLITYKA LLL W OŚWIACIE I SZKOLNICTWIE WYŻSZYM - PODEJŚCIE OPARTE NA EFEKTACH UCZENIA SIĘ

➤ Efekty uczenia się

- Nowa podstawa programowa wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół
- Krajowe Ramy Kwalifikacji w Szkolnictwie Wyższym - obowiązuje na wszystkich uczelniach od 1 października 2012 r.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach z 7 lutego 2012 r., nowa klasyfikacja zawodów i inne zmiany
- Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. *o zmianie ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw* (Dz.U. poz. 1198)

➤ Walidacja, akumulacja

➤ Uczenie się przez całe życie

RODZAJE KWALIFIKACJI

Nadawane na podstawie **ustaw regulujących działanie systemów oświaty i szkolnictwa wyższego**

Kwalifikacje szkolne i akademickie

Są to **kwalifikacje pełne** oraz **kwalifikacje częściowe**

W projekcie ustawy o ZSK przewidziano, że kwalifikacje te wchodzą do ZSK z mocy ustawy.

Nadawane na podstawie **innych przepisów prawa**

Kwalifikacje uregulowane

Są to wyłącznie **kwalifikacje częściowe**
W projekcie ustawy o ZSK przewidziano przegląd kwalifikacji uregulowanych w celu ustalenia, które z nich powinny być włączone do ZSK.

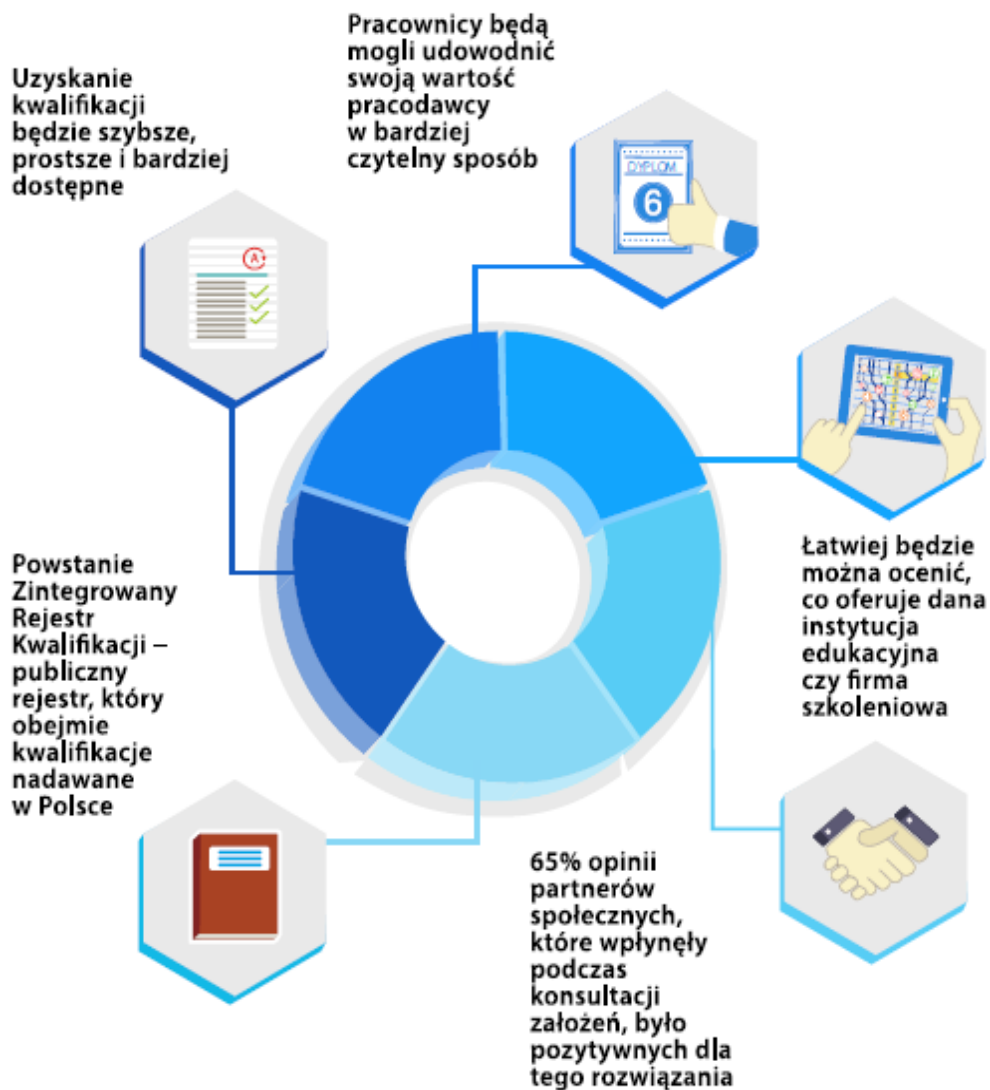

Nadawane **bez powszechnie obowiązującej podstawy prawnej**

Kwalifikacje rynkowe

Są to wyłącznie **kwalifikacje częściowe**
W projekcie ustawy o ZSK przewidziano możliwość włączenia kwalifikacji rynkowych do ZSK na wniosek zainteresowanego podmiotu, o ile spełniają warunki określone w ustawie o ZSK.

DO CZEGO CHCEMY DOJŚĆ?

*kwalifikacje
po europejsku*

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE

kwalifikacje
po europejsku

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

ZSK A NOWE MOŻLIWOŚCI DLA SZKÓŁ WYŻSZYCH

- **Uznawanie efektów uczenia się uzyskanych poza uczelnią**
 - Otworzenie szkół wyższych na nową grupę studentów
 - Wdrażanie rozwiązań wynikających ze zmiany prawa
 - Szansa, ale i wyzwanie

- **Szkoła wyższa jako „integrator” uczenia się przez całe życie**
 - Oferta dla osób które chcą uzyskiwać dodatkowe kwalifikacje – studia podyplomowe, kursy, szkolenia
 - Współpraca z instytucjami certyfikującymi – oferta kursów przygotowujących do uzyskiwania nowych kwalifikacji

- **Nowa przestrzeń do zagospodarowania: 5 poziom – studia „krótkiego cyklu”**

- **Przygotowanie „edukatorów” – nowy standard efektów uczenia się**

- **Inicjatywa „szkół ćwiczeń”**